

Zoologie obratlovců – Ptáci V

Řády: hrabaví (Galliformes), měkkozobí (Columbiformes)

Roalant Savery, 1626

Raphus cucullatus

Ex: 1662 ? 1681 ? 1693 ?

Řád: Hrabaví - *Galliformes*

Znaky:

- Celý svět, stálí, výjimečně tažní
- 7 čeledí, 291 druhů, v ČR 6 druhů
- 14 – 230 cm, 43g – 6 kg
- Různé typy prostředí, většinou pozemní způsob života
- Potrava: všežravci, semena, hmyz
- Zavalitější tělo, malá hlava se silným mírně zaobleným zobákem
- Krátká křídla, málo prachového peří, přítomen paosten
- Silné hrabavé nohy – běhák vpředu kryt 2 řadami širokých rohovitých štítků, vzadu jsou jen drobné
- Objemné vole, silný žaludek s gastrolity, dlouhá slepá střeva
- Samec bývá větší a pestřejší než samice
- Hnízdí většinou na zemi, 2 - 27 vajec, inkubace 16 – 96 dní (většinou jen samice), nidifugní mlád'ata, 1 hnízdění

Čeled': Bažantovití - Phasianidae

Podčeled': Bažanti - Phasianinae

bažant obecný (*Phasianus colchicus*)

bažant královský (*Syrmaticus reevesii*)

Podčeled': Koroptve - Perdicinae

koroptev polní (*Perdix perdix*)

křepelka polní (*Coturnix coturnix*)

orebice horská (*Alectoris graeca*)

orebice rudá (*Alectoris rufa*)

Podčeled': Tetřevi - Tetraoninae

tetřívěk obecný (*Tetrao tetrix*)

tetřev hlušec (*T. urogallus*)

jeřábek lesní (*Bonasa bonasia*)

Podčeled': Krocani - Telegrininae

krocan divoký (*Meleagris gallopavo*)

Podčeled': Bažanti – Phasianinae

Podčeled': Korptve - Perdicinae

Znaky:

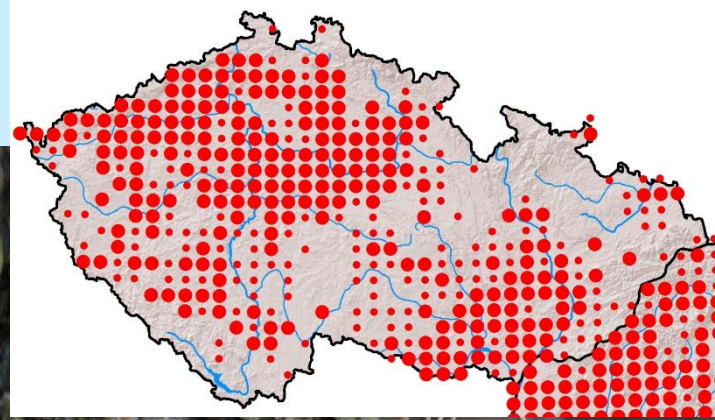
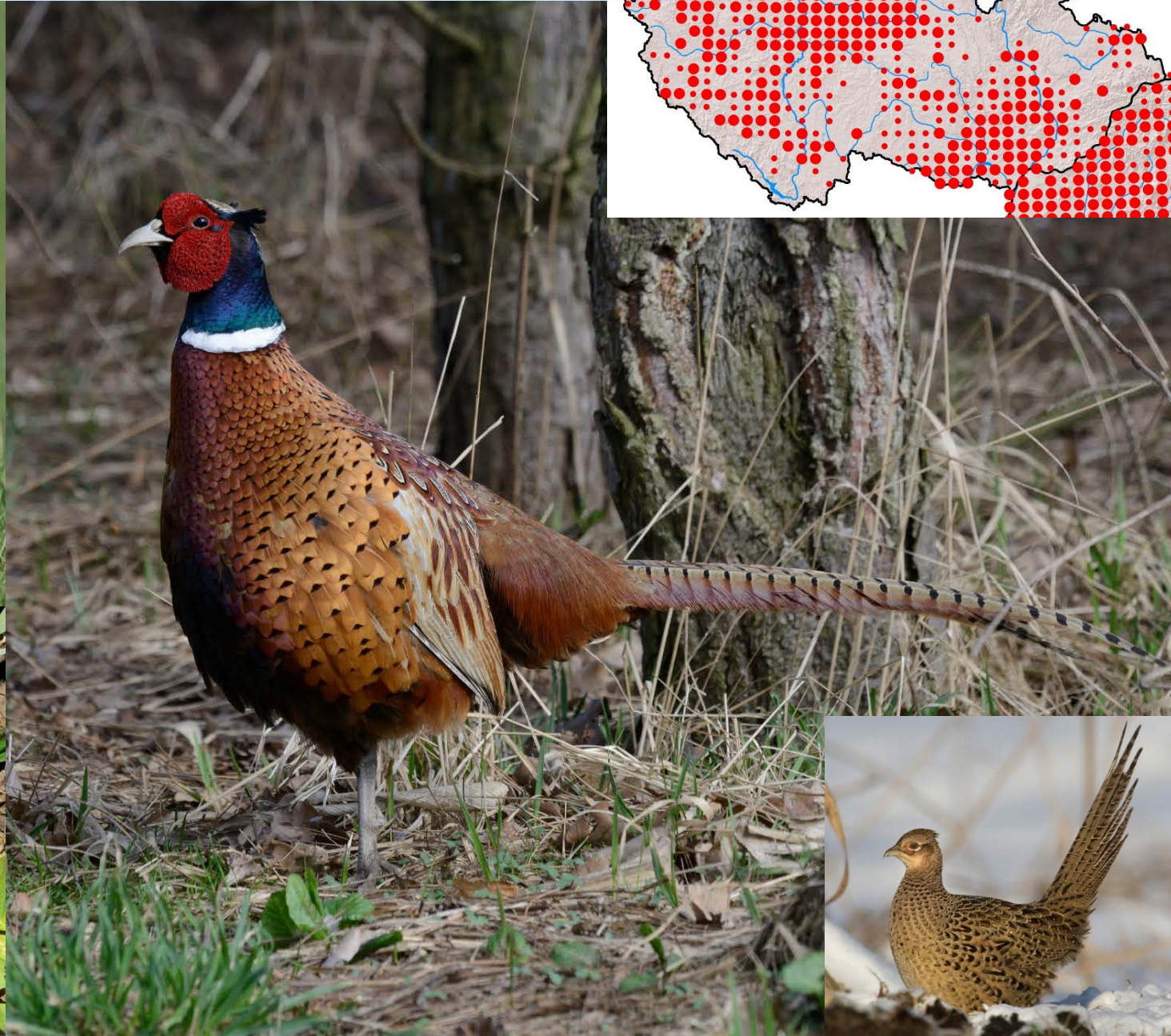
- Kromě Antarktidy téměř celý svět, většinou stálí
- 155 druhů, v ČR 3 hnízdící druhy
- 12 – 120 cm, 43 g – 6 kg
- různé typy lesního prostředí a otevřené krajiny
- Potrava: bezobratlí, semena, plody, kořínky
- Zavalité tělo, malá úzká hlava často s lysými kožními laloky,
- Krátký krk, silný, mírně zahnutý zobák
- Silné hrabavé nohy jsou středně dlouhé a holé, jedna nebo více ostruh
- Obě pohlaví bývají zbarvena stejně nebo zcela rozdílně
- Hnízdí jednotlivě na zemi, 2 - 22 vajec, inkubace 16 – 28 dní (většinou jen samice), nidifugní mlád'ata, 1 hnízdění

bažant obecný (*Phasianus colchicus*) b. královský (*Syrnaticus reevesii*)

koroptev polní (*Perdix perdix*), křepelka polní (*Coturnix coturnix*),

orebice rudá (*Alectoris rufa*), o. horská (*A. graeca*), o. čukar (*A. chucar*)

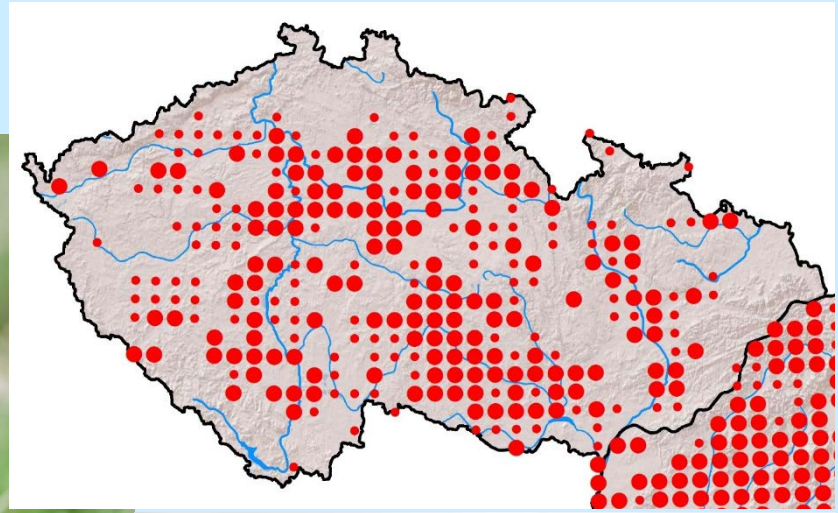
Bažant obecný (*Phasianus colchicus*)

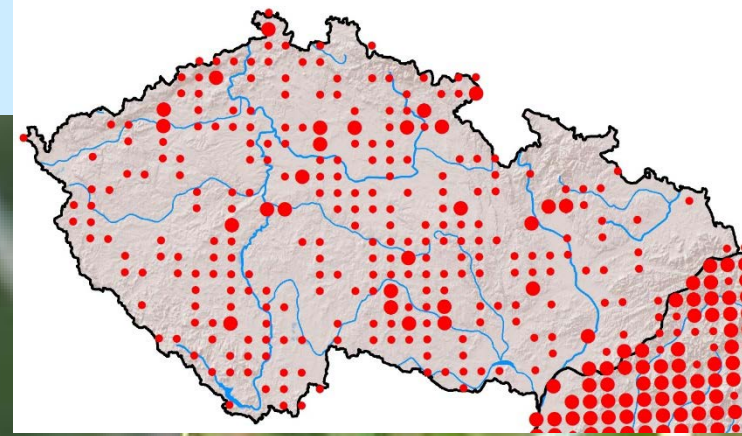
Bažant královský
(*Syrnaticus reevesii*)

Koroptev polní (*Perdix perdix*)

Křepelka polní (*Coturnix coturnix*)

Orebice rudá
(*Alectoris rufa*)

O. čukar
(*A. chukar*)

O. horská
(*A. greca*)

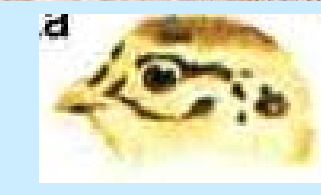
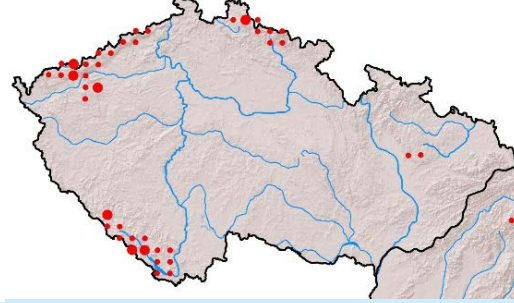
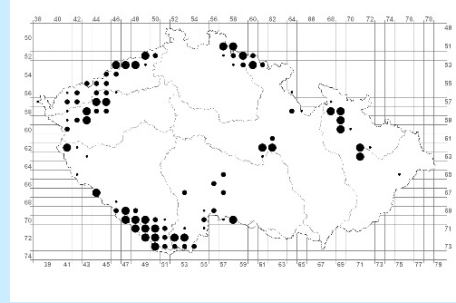
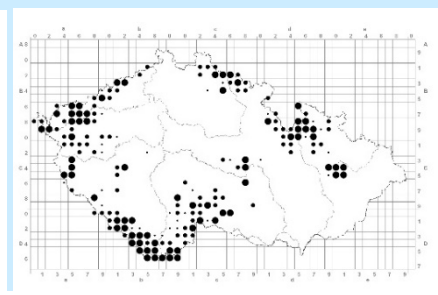
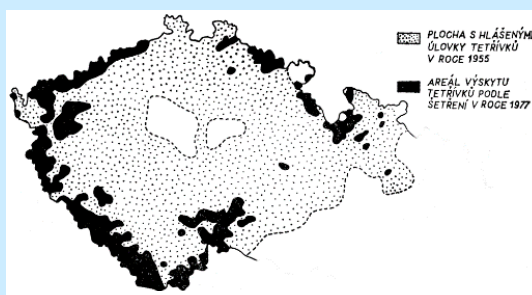
Podčeleď: Tetřevi - Tetraonidae

Znaky:

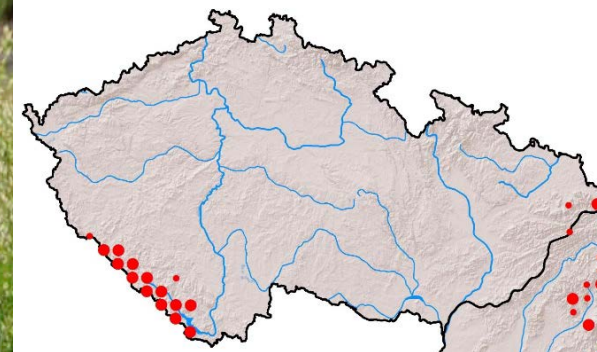
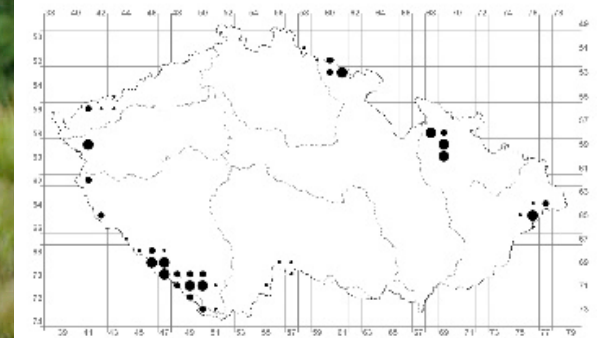
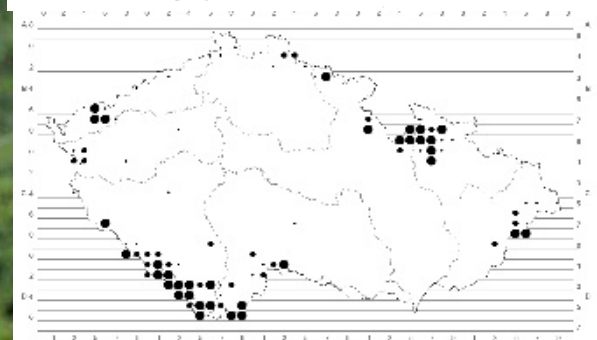
- Chladnější oblasti Eurasie a Severní Ameriky, stálí
- 17 druhů, v ČR 3 druhy
- 33 – 115 cm, 0,4 – 6,5 kg
- Severské a horské jehličnaté a smíšené lesy
- Potrava: převážně semena, plody, ale i drobné bezobratlé
- Krátký silný zobák
- Krátký běhák opeřený až k prstům
- Nemají ostruhy
- Výrazný sekundární dimorfismus a polygamie, nápadné projevy toku
- Hnízdí jednotlivě na zemi, 3 - 17 vajec, inkubace 21 – 28 dní, nidifugní mláďata, 1 hnízdění

tetřívěk obecný (*Tetrao tetrix*), tetřev hlušec (*T. urogallus*), jeřábek lesní (*Bonasa bonasia*)

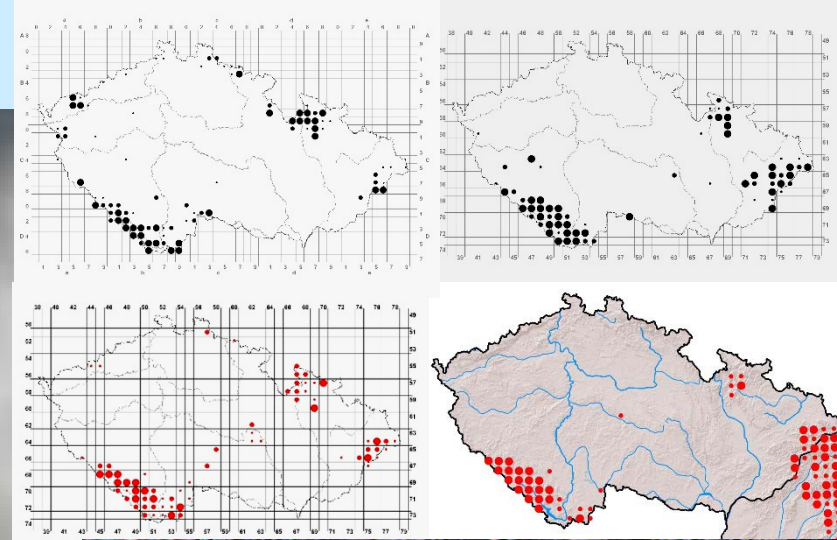
Tetřívěk obecný (*Tetrao tetrix*)

Tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*)

Jeřábek lesní (*Bonasa bonasia*)

Podčeled': Krocani - Meleagridinae

Znaky:

- 2 druhy v severní a jižní Americe, v ČR 1 druh převážně v oborách a bažantnicích
- největší kurovití ptáci 90 – 110 cm, 4 – 16 kg
- různé typy lesního prostředí
- Potrava: bezobratlí, drobní zemní obratlovci, semena, plody, kořínky
- Zavalité tělo, malá úzká hlava s lysými kožními laloky, štětka na hrudi
- Dlouhý krk, silný, mírně zahnutý zobák
- Silné hrabavé nohy
- Obě pohlaví bývají zbarvena podobně, samci mají na hlavě zvýrazněné kožovité výrůstky a laloky a na hrudi podstatně větší štětku
- Hnízdí jednotlivě na zemi, 2 - 22 vajec, inkubace 28 dní (většinou jen samice), nidifugní mlád'ata, 1 hnízdění

Krocan divoký (*Meleagris gallopavo*)

Krocan divoký (*Meleagris gallopavo*)

Čeled': Perličkovití - Numididae

Znaky:

- 6 druhů v Africe, v ČR 1 druh převážně v oborách a bažantnicích
- Středně velcí ptáci 0,7 – 1,6 kg
- různé typy lesního či savanového prostředí
- Potrava: všežravci
- Zavalité tělo, malá úzká hlava s lysými kožními laloky
- Dlouhý krk, silný, mírně zahnutý zobák
- Silné hrabavé nohy
- Obě pohlaví bývají stejně zbarvena s perličkovými skvrnami, samci mají na hlavě zvýrazněné kožovité výrůstky
- Hnízdí jednotlivě na zemi, 2 - 22 vajec, inkubace 28 dní, nidifugní mlád'ata, 1 hnízdění, v době hnízdění monogamní jinak v hejnech

Perlička obecná (*Numida meleagris*)

Perlička obecná (*Numida meleagris*)

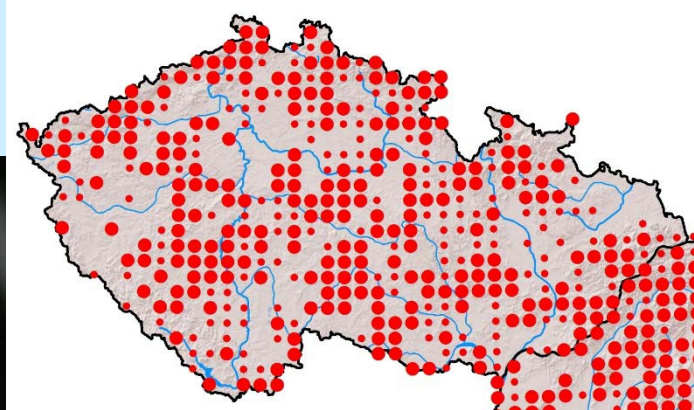
Řád: Měkkozobí - Columbiformes

Znaky:

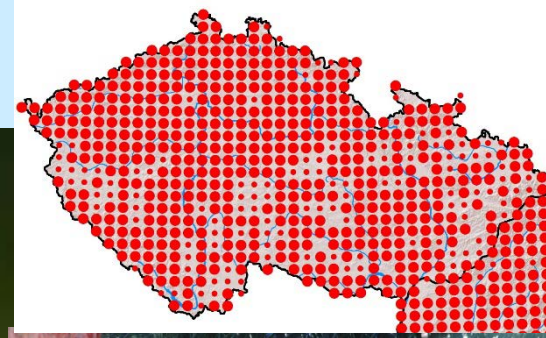
- Celý svět kromě Antarktidy a nejsevernějších částí Eurasie a Severní Ameriky, zejména severnější druhy tažné
- 1 čeleď, 309 druhů, v ČR 4 hnízdící druhy
- 15 - 75 cm, 30 g – 2,5 kg
- Většinou lesy a křoviny, někdy i ve skalách a otevřené krajině
- Potrava: hlavně semena a plody
- Zavalité tělo s malou hlavou a zobákem, který je na bázi krytý měkkým lysým ozobím
- Krátké kráčivé nohy s malými chodidly
- Mohutná prsní kost s vysokým kýlem
- Kostrční žláza zakrnělá, její funkci nahrazuje prachové peří
- Zpravidla výborní letci, migrace na značné vzdálenosti
- Obě pohlaví se neliší zbarvením
- Výživa mláďat výměškem z velkého volete (holubí mléko)
- Hnízdí ve větvích dřevin, ve stromových a skalních dutinách, lidských stavbách, jen zřídka na zemi, 1 - 3 vejce, inkubace 14 – 28 dní, krmivá mláďata, 1 - 3 hnízdění

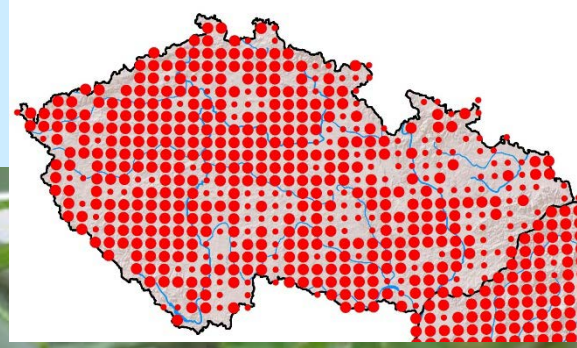
Holub doupňák (*Columba oenas*)

Holub hřivnáč (*Columba palumbus*)

Hrdlička zahradní (*Streptopelia decaocto*)

Hrdlička divoká (*Streptopelia turtur*)

